

Informacija o zaključivanju Ugovora o kreditu sa Evropskom investicionom bankom (EIB) za potrebe dodatnog finansiranja projekta „Program unapređenja crnogorskog obrazovanja“, u iznosu do 18 miliona eura.

Zaključcima, broj 11-011/25-1842/3, od 12. juna 2025. godine, Vlada Crne Gore usvojila je Informaciju o polaznim osnovama za zaključivanje Ugovora o kreditu sa Evropskom investicionom bankom (EIB) za potrebe dodatnog finansiranja projekta „Program unapređenja crnogorskog obrazovanja“, u iznosu do 18 miliona eura i prihvatila nacrt predmetnog ugovora o kreditu. Istim zaključcima Vlada je zadužila Ministarstvo finansija da pregovara sa EIB bankom o nacrtu Ugovora i povratno je informiše o rezultatima pregovora i dostavi na razmatranje i usvajanje konačan nacrt Ugovora o kreditu.

Shodno predmetnim Zaključcima, Ministarstvo finansija nastavilo je pregovore i sa EIB bankom usaglasilo konačan tekst Ugovora o kreditu, koji ovom prilikom dostavlja na razmatranje i prihvatanje.

Neophodno je naglasiti da pravni osnov za zaključivanje predmetnog kreditnog aranžmana predstavlja Zakon o Budžetu Crne Gore za 2025. godinu i Odluka o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu, gdje je navedeno da se Država, za finansiranje projekata, između ostalog, može zadužiti, kroz kreditni aranžman sa Evropskom investicionom bankom (EIB) za potrebe dodatnog finansiranja projekta „Program unapređenja crnogorskog obrazovanja“, u iznosu do 18,00 miliona eura.

Predmetnim ugovorom o kreditu biće obezbijedena sredstva u iznosu od **18,00 miliona eura**. Kreditna sredstva će se povlačiti **u najviše pet tranši**, pri čemu pojedinačna tranša ne može biti **manja od 4,00 miliona eura**, osim ukoliko preostali iznos kredita bude manji od tog iznosa. Iznos prve tranše, međutim, neće prelaziti **1,80 miliona eura**.

Ostali uslovi zaduženja, uključujući kamatnu stopu i otplatu kredita, određuju se u **trenutku svakog pojedinačnog povlačenja sredstava**, u skladu sa odredbama Ugovora. **Kamatna stopa** može biti **fiksna ili varijabilna**, pri čemu se varijabilna stopa formira na osnovu važećeg EURIBOR-a, uvećanog za odgovarajuću marginu. Konačna visina kamatne stope će zavisiti od uslova na međunarodnom finansijskom tržištu u trenutku povlačenja sredstava.

Kada je u pitanju **otplata kredita**, ugovorom je predviđeno da krajnji rok otplate kredita ne može biti **manji od 4, a duži od 25 godina** od datuma povlačenja sredstava, dok **grejs period**, odnosno period odlaganja početka otplate glavnice, ne može biti duži od **5 godina** od datuma povlačenja.

Nacrtom ugovora o kreditu prvobitno su bili predviđeni dodatni troškovi koji uključuju:

- **naknadu za obradu kredita (up-front fee)** u iznosu od 0,1% ukupnog iznosa kredita, koja bi se odbila od prve tranše;
- **naknadu na nepovučena sredstva (non-utilisation fee)** u visini od 0,1% godišnje, koja bi se primjenjivala na nepovučeni iznos kredita počev od četvrte godine, odnosno po isteku trogodišnjeg perioda predviđenog za povlačenje sredstava;
- **administrativnu naknadu u slučaju prijevremene otplate bez poštovanja roka od 30 dana unaprijed**, u fiksnom iznosu od 10.000 EUR po tranši;
- kao i **dodatne uslove vezane za prijevremenu otplatu** u slučaju smanjenja ukupne vrijednosti projekta ispod određenih pragova. Ukoliko ukupni troškovi projekta padnu ispod vrijednosti definisane u uvodnim odredbama ugovora, a udio EIB-ovog finansiranja time premaši 50% ukupne nove vrijednosti projekta (uključujući sve EIB kredite), i/ili 70% kada se saberu EIB sredstva i sredstva EU, EIB može zahtijevati djelimičnu prijevremenu otplatu kredita kako bi se zadržao balans finansiranja i poštovala pravila o maksimalnom učešću EIB-a i EU fondova.

Međutim, zahvaljujući pregovorima koje je Ministarstvo finansija vodilo sa Evropskom investicionom bankom, **naknada za obradu kredita i naknada na nepovučena sredstva su, u ovom konkretnom slučaju, uklonjene**, čime su izbjegnuti dodatni finansijski izdaci za Ministarstvo finansija.

Ipak, važno je napomenuti da će **ove i druge navedene naknade ubuduće predstavljati standardne odredbe u ugovorima o kreditu sa EIB-om**. Njihova svrha je da podstaknu korisnike kredita na efikasno planiranje i korišćenje odobrenih kreditnih sredstava, kao i na realizaciju projekata u predviđenim rokovima, te da omoguće banci da nadoknadi troškove povezane sa obradom zahtjeva, rezervacijom sredstava i upravljanjem potencijalnim rizicima u toku trajanja ugovornog odnosa.

Napominjemo da se ovim ugovorom obezbjeđuju dodatna sredstva za potrebe nastavka realizacije Projekta „Program unapređenja crnogorskog obrazovanja“, koji se, između ostalog finansirao iz postojećeg kreditnog aranžmana sa EIB bankom iz 2019. godine, takođe u iznosu od 18 miliona eura. U okviru Projekta realizovane su aktivnosti poput nabavke računarske opreme, završetka izgradnje škole „Vladimir Nazor“, radova na rekonstrukciji 9 srednjih stručnih škola i pripreme dokumentacije za više novih školskih objekata.

Početna vrijednost projekta iznosila je **40,54 miliona eura**, od čega je 18 miliona obezbijeđeno iz kreditnih sredstava, 21,34 miliona iz državnog budžeta, a 1,2 miliona iz granta ERI inicijative. U avgustu 2023. godine potpisan je Aneks ugovora kojim je u projekat uvrštena i izgradnja Osnovne škole „Vladimir Nazor“, čime je ukupna vrijednost projekta povećana na **42,14 miliona eura**. Iznos kredita je ostao nepromijenjen, dok je rok za završetak realizacije produžen do juna 2027. godine. Do sada je povučeno **11,8 miliona eura**, a preostali iznos od **6,2 miliona** planirano je da bude povučen najkasnije do novembra 2025. godine.

Zbog dodatnih potreba i povećanja cijena na tržištu, ukupna procijenjena vrijednost projekta sada iznosi **75,67 miliona eura**. Do predmetnog povećanja vrijednosti projekta došlo je usljed više razloga, prvenstveno što je u periodu prije potpisivanja anexa izrađeno više projekata i preciznijih specifikacija za nabavke, koje su pokazale da je vrijednost pojedinih aspekata projekta veća od prventveno planirane. Takođe u covid i post covid periodu na tržištu Crne Gore usljed inflatornih kretanja došlo je do značajnog povećanja kako cijena materijala, tako i cijena vezanih za usluge i zarade zaposlenih u sektoru građevinarstva, te uzimajući u obzir da je u Projekat uvrštena i gradnja škole „Vladimir Nazor“, vrijedna preko 7 miliona eura, došlo je do znatnog uvećanja vrijednosti projekta. Sredstva za realizaciju obezbjeđuju se kombinovano, iz izvora međunarodnih finansijskih institucija, kao i iz budžetskih sredstava, i to na sljedeći način:

Izvor	Iznos (eura)
Kredit od Evropske investicione banke (EIB) iz 2019. godine	18,00
Kredit od Evropske investicione banke (EIB)-dodatno finansiranje	18,00
ERI grant	5,98
WBIF grant	10,99
Sopstvena sredstva	22,70
UKUPNO	75,67

Realizacija predmetnog projekta, koji ima značajan doprinos unapređenju infrastrukture u oblasti obrazovanja, započela je 2019. godine, dok je završetak planiran do **kraja 2028. godine**.